

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **W. K.**,
oskarżonego o przestępstwo z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 212 § 2 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 23 października 2024 r.,
wniosku Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie
z dnia 21 sierpnia 2024 r., sygn. akt V K 725/22,
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2024 r., zwrócił się o przekazanie sprawy o sygn. akt V K 725/22 innemu sądowi równorzędnemu, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając swoje wystąpienie wskazał, że sprawa dotyczy sporu jaki od 2019 r. generuje szereg postępowań sądowych pomiędzy A. N., I. N., R. N., a W. K. Między stronami toczy się szereg postępowań cywilnych, rodzinnych i karnych. Sąd zwrócił uwagę na to, że A. N. i W. K. wykonują zawód adwokata, są

więc związani zawodowo z sędziami tutejszego Sądu, sprawy pomiędzy ww. stronami angażują dużą część szczecińskiego środowiska prawniczego, w ramach którego są szeroko dyskutowane, a postępowania są także przedmiotem zainteresowania lokalnych mediów. W przekonaniu Sądu Rejonowego okoliczności te sprawiają, że rozpoznanie niniejszej sprawy przez tutejszy Sąd mogłoby budzić wątpliwości co do obiektywnego rozpoznania wszystkich istotnych okoliczności przedmiotowo-podmiotowych, dawać podstawę postronnym obserwatorom do czynienia zarzutów o braku bezstronności orzekających sędziów.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do uzasadnionego przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., IV KO 4/21, LEX nr 3126169*).

W orzecznictwie od dawna i konsekwentnie wskazuje się, że: „gdy uczestnikami postępowania są osoby wykonujące zawód prokuratora, adwokata, radcy prawnego czy komornika samo zaistnienie takiej sytuacji nie uzasadnia przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Konieczne jest bowiem jeszcze wykazanie, że *in concreto*, z uwagi na istniejące relacje i intensywność kontaktów na gruncie zawodowym lub towarzyskim z sędziami sądu właściwego, zachodzi uzasadniona obawa co do ich bezstronności” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2021 r., V KO 12/21, LEX nr 3159866*; zob. też np. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2024 r., I KO 44/24*).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie zachodzą tego rodzaju szczególne podstawy, które prowadziłyby do skorzystania przez Sąd Najwyższy z instytucji właściwości delegacyjnej. Sam fakt, że stronami są adwokaci i

postępowania są przedmiotem zainteresowania mediów oraz lokalnego środowiska prawniczego nakazuje z pewnością potrzebę szczególnie rzetelnego rozpoznania sprawy, jak zresztą wszystkich innych spraw i z tym wyzwaniem powinien zmierzyć się sąd właściwy miejscowo, zwłaszcza że od dnia wniesienia prywatnego aktu oskarżenia minęły już blisko 3 lata a sprawa nie wydaje się na tyle skomplikowana, by nie można było jej merytorycznie rozpoznać w najbliższym czasie. Jeśli zaś członkowie składu orzekającego uznaliby, że występują okoliczności, które mogłyby stwarzać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności, to w pierwszej kolejności należy skorzystać z instytucji wyłączenia sędziego unormowanej w art. 41 i n. k.p.k., która stanowi wystarczający i proporcjonalny środek gwarantujący obiektywizm w orzekaniu. Dopiero, jeżeli z powodu wyłączenia sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie nie będzie możliwe, sąd wyższego rzędu przekaże sprawę innemu sądowi równorzędnemu (art. 43 k.p.k.).

Należy przypomnieć, co akcentuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że „autorytetu wymiaru sprawiedliwości nie można budować poprzez zbyt częstą akceptację zmian właściwości sądu. Z jednej strony może to bowiem sprawiać wrażenie unikania przez sądy miejscowo właściwe prowadzenia spraw niewygodnych, czy wręcz podejmowania przez nie prób pozbycia się spraw «pod byle pozorem», z drugiej zaś strony także i wrażenie akceptowania przez Sąd Najwyższy tego typu postaw. Wypada też zaakcentować to, że właśnie w czasie - z różnych przyczyn - trudnym dla wymiaru sprawiedliwości, sądy powinny dawać świadectwo tego, iż są organami nieulegającymi jakimkolwiek pozaprawnym wpływom. Swoją rzetelną i niezawisłą postawą w toku procesów powinny wykazywać, iż bezpodstawne są, wysuwane często pod zupełnie błahymi pozorami, zarzuty o braku obiektywizmu. Taka właśnie postawa sędziów i sądów stanowi istotny element kształtowania pożądaných ocen o funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2019 r., II KO 79/19, OSNKW 2019/10/64, LEX nr 2816718*). Nie bez powodu podkreśla się również, że „autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji opinii publicznej, ani nie popadały w wątplenie co do własnych kompetencji w zakresie przeprowadzenia rzetelnego procesu. Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku

organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego procesu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11, LEX nr 1044040; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010/2/20, LEX nr 551465*).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[ms]